

MAZÁN TÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve a
Szombatot és a Pünkösdnapot.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszafel-
adásra vagy megőrzésre nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetésben átvéve:
Hónapokra 18 h.
Hónapokra 4 " "
Hónapokra 20 h.
Hónapokra 8 " "
Hónapokra 24 h.
Hónapokra 10 " "
Hónapokra 30 h.
Hónapokra 12 " "

XIII. évfolyam 102. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1917 május 3.

A helyzet kedvező.

A hatodik hadikölesön korábban kerül kibocsátásra, mint eredetileg tervezték, mert az illetékes körök a helyzetet ennek a műveletnek a szempontjából kedvezőnek ítélik.

Az illetékes körök nem tévednek. Harcéri helyzetünk soha sem volt kevésbé aggasztó a mostaninál. Kisebb ellenségeinkkel már elbántunk, az olasz rettegve várja támadásunkat, az orosz belső lázban vonaglik s még alig tud kifejezést adni azon való hálájának, hogy magával meghasonlott állapotában nem ütünk rajta minden erőnkkel. Nyugaton az angolok és franciák a legrettenetesebb áldozatok árán sem tudnak valamire való eredményt elérni. A világ közvéleménye mind hevesebben sürgeti a békét s mind hangosabban itéli el a háború megátalkodott hivatát. Nem tudjuk, hogy mikor jön el és milyen lesz a béke, de abban bizonyosak vagyunk, hogy hazánk drága területe meg nem esorbul, a magyar állam szilárdsága meg nem rendül, akármeddig tart is még az emberirtás örülete.

Belső állapotunk nem kevésbé megnyugtató. Azon senki sem csodálkozik, hogy a három esztendő világdulás terheit a mi életmódunk is megérzi, megsínyli, ellenben mindenki jól tudja, hogy a mi megpróbáltatásunk mértéke jóval kisebb, mint más népeké. Pedig még azok is elbirják sorsukat és mi sohasem voltunk kevésbé teherbírók másoknál.

Különösen megnyugtató és megerősítő azonban az érzésnek az a

közössége, amely a nemzet egyes rétegeit egymással s az egész magyar nemzetet dalaás ifjú királyával összefogja. A társadalom osztályai soha sem éltek nagyobb egyetértésben, mint most. Negyedik Károly ő Felsége épen most bizta meg a kormányt népjóléti intézkedésekre s a választójog kiterjesztésére vonatkozó javaslatok előterjesztésével. Amit másutt heves mozgalmak is

bajoson vivnak ki, azt nekünk önkényt nyújtja királyunk szeretete. A helyzet tehát a hadikölesön szempontjából is valóban kedvező, mert nincs, aki kételkednék abban, hogy a magyar állam hitele biztos alapokon nyugszik és hogy a nagy, kisebb és legkisebb tőkék részvétele a hadikölesön jegyzésében a roppant küzdelem szerenésés befejezéseért okvetlenül szükséges.

Egyórássztrájk a fővárosban.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) A fővárosban és környékén levő összes gyárak munkásai ma délelőtt 11 órától 12 óráig terjedő időben beszüntették a munkát.

A munkások a gyárak vezetőihez memorandumot nyújtottak be, amelyben megállapítják, hogy a munkások a háború jelen napjára súlyos föladatai töltötték be; ha nem is fegyverrel, de kezüik munkájával harcoltak a háború érdekében. Mialatt a gyáripar munkásai a honvédelem fegyverét kovácsolták, kötelességteljesítésükért a választó jogból való kirekesztését kapták meg. A di-esőséges orosz forradalom a cár uralma alatt lenyűgözött nép egyenjogúsításával végződött, Poroszország királya a választójognak a népre való kiterjesztéséről ígéretet tett, Európa minden országában kiterjesztették a választójogot, addig nálunk csak a világi érdemeseknek, sőtval egy maroknyi embernek és a kisbirtokosoknak helyeztetett ígéretbe a választói jog.

A gyári munkások elhatározták, hogy Tiszához küldötséget menesztenek, amely nyilatkozatra bírja a minisiterelnököket arra nézve, hogy melyik a mi háborús céljaink és minő feltételek mellett vagyunk hajlandók a békekötésre.

Az olasz szocialisták a békeakcióért.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Az Avanti jelenti: Az olasz szocialista munkások és parlamenti vezetőik május 8-ikán nagy gyűlést tartanak Milanóban, amelyen a békeakció megalkozását és a munkások követeléseit fogják megvitatni.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetei és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női confectioni alsó szoknya, mikdervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

A német birodalmi gyűlés megnyitása.

Budapest, május 2. (Saját tudósítóaktól.) Berlinből jelentik: Hocht elnök a birodalmi ülést nagy beszéddel nyitotta meg. Kifejtette, hogy Wilson szerint Amerika az emberiség és az igazságosság érdekében visel hadjáratot. Wilson ezen kijelentéssel a háborúra való jogát ledönti, miért nem fogta le Anglia kezét, amikor az hódító hadjáratába kezdett, miért utasította el Németország azon ajánlatát, amely valamelyes uton Amerika polgárainak életét akarta a veszedelemtől megmenteni. Wilsont a dicsvágy hajtotta a háborúra. Németország szabadságának és életének megvédelmezéséért küzd, s ki fogja vinni azt a békét, amely biztosítja a boldog és nyugodt jövőt.

Elmarad a stockholmi kongresszus?

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A stockholmi kongresszus alkalmat minden siker nélkül fog lefolyni, sőt valószínűleg el is marad. Befejezett tény, hogy az oroszok nem vesznek részt. A magyarok, osztrákok és németek teljesen kilátástalanak tartják a kongresszust. Az angolokat a kormány sem engedi el a részvételre.

Az orosz munkástanács szervezkedik.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung jelenti Pétervárról: A munkástanács és a kormány közötti ellentét növekszik. A munkástanács követeli a stockholmi kongresszuson való részvételt, amit a kormány ellenez.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A munkástanács elhatározta, hogy követeli a pétervári hivatalos távirati ügynökség újjászervezését és az eddigi vezetők elmozdítását az okból, mivel a távirati ügynökség a külföldi lapokban háborúra buzdító cikkek közreadását szervezte.

Elégedetlenség Angliában a hajóveszteség miatt.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Bererford lord az angol alsóházban az elsüllyesztett hajókról szóló kimutatásokat retteneteseknek mondta. Az elsüllyesztett hajók legnagyobb része ugyanis angol.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Anglia admirálisának vezetésében a közeljövőben változás történik. Olyan férfit várnak, aki meghozza az országra nehezedő veszélyből való menekvést.

A kormány beszüntette a hajóveszteségekről szóló kimutatások közlését, nehogy a nép elégedetlenségét még jobban fokozza.

Német repülők elsüllyesztettek egy 3000 tonnás hajót.

Budapest, május 2. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a flottaparancsnokság jelenti: Néhány tengeri repülőgép május elsején megtámadott a Temse előtt ellenséges kereskedelmi hajókat, s elsüllyesztett egy körülbelül 3000 tonnás nagy gőzöst. Egy repülőgép nem tért vissza. Ez elvesztettnek tekinthető.

Valonát bombáztuk.

— Események a tengeren. —

Április 30-án este tengeri repülőgépeink Valonát kikötőtelepét lehető jó eredménnyel bombázták és az olasz ellenhatás dacára teljes számban visszaérkeztek.

A hajóhadparancsnokság.

Visszavert orosz előretörés Ojtoznál.

Keleti harctér. Budapest, május 2. (Hivatalos.) Az Ojtozi utól északra fekvő területen orosz csapatok előretörését teljesen visszavertük. Egyébent helyenkint élénk tűzvétség folyik.

Olasz és délkeleti harctér. Nincs különös esemény. Höfer.

Heves tüzharc Aisnénél.

Allandóan visszaverjük az ellenséget.

Barlla, május 2. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok hadserege. Iparntól délre a tűzvérségi tevékenység időnként növekedett. Az arrasi csatateren Leasól nyugatra Menohignál és Poritalasnál délelőtt az angolok előretöréssel megihusultak. Délről kezdve a tűzvérségi harc újra fokozódott és éjjel is erős maradt.

A német trónörökös hadserege. Carnynál és az Aisne mentén virradat előtti heves tűzhullámok után erős francia feldehítési vállalkozások következtek.

Az ellenséget visszavertük. Délben a tüzharc az egész arcvonalon újra teljes erővel tört ki. Az Aisnétől északra rohamcsapatjaink éjjeli vállalkozásaikkal foglyokat és gépfegyvereket szállítottak be.

Chillerytől északra egy francia tészek kitámasztása alkalmával az ellenségnek súlyos veszteséget okoztunk és több mint 50 foglyot hoztunk magunkkal.

A Samsin de Dame hegyháton közelharcban visszavertük a franciák újabb előretöréseit.

Az április 30-iki champagnei harcokban 400 fogoly maradt kezünk között. Vallomásuk szerint az ujonnan harcbevetett francia hadosztályokra azt a feladatot rótták, hogy a Mauroytól délre és a Maronvillennél fekvő magaslati állásokat tőlünk mindenáron ragadják el. A francia hadvezéreknek azt a célját egyik helyen sem sikerült elérni.

Albrecht württembergi herceg hadserege. A helyzet változatlan.

Az ellenség légi harcokban tegnap 14 repülőgépet veszített. Wolff hadnagy 28 ik és 29 ik, Schafert hadnagy pedig 25-ik ellenfelét lőtte le.

Több orosz zászlóalj támadását visszavertük.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Az oroszok tűzvérsége ennek megfelelőleg a miénk is ezen a szakaszon élénkebb volt mint az utóbbi időben.

József főherceg vezérezredes arcvonala. A moldvai határ hegyekben erős tüzelés után több orosz zászlóalj megtámadta az Ojtozi völgytől északra fekvő magaslati állásainkat. Nagy veszteségük mellett vertük vissza azokat.

Mackensen tábornagy arcvonala. Nem volt különös esemény.

Macedóniai front.

A Cserna hajásban és a Vardar nyugati partján élénk harcok tevékenység tovább tart. Egyik repülőrajunk megfigyelt jó eredménnyel bombatámadást intézett a Cserna mentén fekvő Cso melletti támaszpontokra.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Az első postakiadó-tanfolyam Magyarországon.

— Május elsején nyílt meg Nagyváradon. — Siket Traján főigazgató praktikus tanfolyamot szervezett. —

Emlékeztess, hogy a nagy világháború kitörése után, mikor az elesettek hozzátartozóinak és a nyomorékoknak támogatása társadalmi mozgalmat váltott ki, a nagyváradai posta- és táviratigazgatóság tisztviselői, kezelő- és segéd személyzete, az összes postások, távirások és telefonisták főigazgatójuk: Siket Traján és az ügyosztályvezető tanácsosok hazafias és emberi elhatározásával egygyé forrva, önként megadóztatták magukat a háború árvái s rokkantjai javára a vállalt kötelezettségüket cserében, hitartással és a fokozódó drágaságra tekintet nélkül ma is oszodatatos lelkiismeretességgel teljesítik. Ha páratlan eset a hivatalnoki státuszban, a gondolat szépsége, emelkedettsége nem tűri a bővebb méltatást.

Most ugyanez a tisztviselői kör a háborús munkával való túlterheltséget számitván kívül hagyva önként és lelkesedéssel vállalkozott Siket Traján főigazgatórnak eredeti s a posta- táviró és telefon tökéletesítésére szolgáló kiváló gondolatának megvalósítására. A főigazgató terve világos, átlátható, eredményeiben hasznos úgy a posta-táviró-telefon alkalmazottainak egy részére, akik közül sokan a bizonytalanságtól s a járatlanságtól szabadulnak meg, tehát öntudatos, kötelezettségű hivatalnokokká és kezelőkké lesznek, mint a nagyközönségre, amely fokozott bizalommal fordul a posta- táviró és telefonhivatalokhoz s érdekeinek megfelelő elbírására talál. Ami a köznek legnagyobb érdeke.

A tanfolyam.

Eddig ugyanis csupán postatisztképzés céljaira volt teljes posta, táviró- és távbeszélő tanfolyam Budapestén és Zágrábban, míg a kiadójelöltek részére, akik többnyire nők, csak a táviró és távbeszélő szolgálatra tartottak elméleti és gyakorlati tanfolyamot a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében. A posta szolgálatot gyakorlati útján sajátították el a kiadójelöltek, kézikönyvekből és szabályrendelet gyűjteményekből maguktól tanulták meg amit tudtak. Ennek alapján kellett vizsgát is tenniük. A háború óta azonban és főképp a múlt évi október elseje óta keállott tarifaváltozások az egész postai ügykezelést megváltoztatták, ezért ennek egész más rendszerbe való átültetése és egy év óta az új hadirendeltek tömege oly nehézségeket okozott s oly súlyos feladat elé állította a postakiadókat és kiadójelölteket hogy ezek részben elvesztették a biztos fonalat és önmaguktól ebben a tömkelegben eligazodni bizony kevesen tudtak.

Ezért vált szükségessé egy magasabb, egyetemes tanfolyam szervezése, valamint a tanfolyam idejének kiterjesztése, és egy tanári kar szervezése, amely a növendékeknek az eddigi elméleti oktatásán felül szemléltető gyakorlati oktatást adjon, s az elméleti ismeretek elsajátítására kellő útmutatással szolgáljon.

Mint látható, Siket Traján főigazgató ott fogta meg a kérdést, ahol annak archi-

medési pontja volt, s azt akarja kiküszöbölni a postai kiigazításból, ami sok helyen a legnagyobb hátránya volt ennek a nagyvárú intézménynek, a gyakorlati ismeretek hiányát. E tanfolyamról már teljesen kész postahivatalnokok kerülnék ki, gyakorlati ismeretekkel felszerelve. Ilyen tanfolyam elkéne például a közigazgatásnál, ahova minden gyakorlati ismeret nélkül kerülnek az emberek s innen a folytonos surlódás a közönség és a hivatalnokok közt. (Ez a kezdeményező szellem különben most másodízben nyilvánult meg a háború alatt a nagyvárú postai igazgatóságnál; innen indult ki a női levelezőkör alkalmazása, a mit Budapest is Nagyvárad példájára hozott meg.)

Tanári kar, tanrend.

A most vásolt tanfolyam tanári kara a legkiválóbb tisztviselőkből önkéntes jelentkezés útján szerveződött.

Csupa gyakorlati és elméleti ismeretekkel rendelkező előadó: Guta Elemér dr. (Pénzügyi és számviteli szolgálat, postajog és szervezés, postatisztképzésvezető) Kovács Jenő dr. s titkár (Postai tarifák és postatisztképzés bályzatok, postai belkezelés, statisztika, Nagy Sándor postatisztképzés (előismeretek, delezesség, villanószög, gép és kapcsolások, üzemzavarok), Kovács Károly titkár (Táviró és távbeszélő berendezés és üzletszabályzat, vonal és üzemeltetés), Vodiczka Sándor a titkár (földrajz) és Witt Sándor főosztály (gyakorlati táviratadás vétele).

A tanfolyam 3 hónapig tart, naponta 9 óra: reggel 8-9 ig előadó Nagy Sándor, 9-10 ig és 10-11 ig Kovács Károly és Guta Elemér dr., 11-12 ig Guta Elemér dr., Kovács Jenő dr. és Vodiczka Sándor, 12-1 ig Vodiczka Sándor, Guta Elemér dr. és Kovács Jenő dr. Délután 3-7 ig Witt Sándor. Vasárnap: gyakorlati és szemléltető előadások és írásmű. A hallás után való táviratírást Nagy Sándor tanítja. A tanfolyam felvételét Siket Traján megítéléséből és útmutatásai szerint Nagy Sándor kiváló sikerrel, nagy szakértelemmel állította össze.

Mint látható, az előadók erős munkát végeznek. A tanfolyamon csak azok vehetnek részt, akik valamely postahivatalban egy évi gyakorlaton voltak. Így 48 növendék vesz részt a tanfolyamon, egy férfi, a többi nő. A tanfolyamot, mely próbatanfolyam, bejelentették Follert Károly postai, táviró és telefon-vezérigazgatónak, hogy annak sikerülte esetén intézkedhessék a tanfolyamnak minden főigazgatóságnál való bevezetésére. A vezérigazgató a legnagyobb érdeklődéssel és örömmel fogadta az előterjesztést, mely a postaszolgálatra való kiképzés terén valóban új korszak kezdetét jelenti; a nagyvárú "próbatanfolyam" az egész ország számára mintatanfolyam lesz.

Siket Traján a tanfolyamról.

Felkeresitük ez ügyben Siket Traján főigazgatót, az üdvös és nagyvadású tervezet kidolgozóját. Ő szó nélkül előszedte nagy könyvtárából a szakkönyveket, volt köztük egy öt ujjnyi vastag, a többi kévtől sokkal nagyobb, de úgy hívják, hogy: Tarifa könyv. Rettenetes, csupa számadat és díjszabás. Így tette cím s én számoltam: 5+7=12

— Látja, mondotta ez a kiváló közlekedési szakember, ez volt az eddigi anyag. Megukra hegyve, ezeknek a szegény nőknek

kellott kiteresni, amire szükségük volt. Az a fő, hogy most ezen a tanfolyamon előadják nekik, amit tudniok kell. Volt olyan is eddig, aki három-négy évig szolgált odakinn s nem tudta, amire szüksége volt. El rengeteg anyagból némelyik segédkönyvet írt össze, s jogászok előtt ismert gajuszokat s mi lett az eredmény: ex partibus aliquid, ex toto nihil. Most tudni fogják, ami a kötelességük és hivatásuk. A minisztériumban most foglalkoznak azokkal a kérdésekkel, melyek az új generáció kiképzését célozzák. Gyakorlati irányelveket tartunk szem előtt s ez a próba bizonyos alapelvekkel is jár. Ezek a szegény nők nem lesznek kénytelenek ugyanevett zugtanfolyamokon résztvenni. A háború sok tanulsága éreztette meg ezt a gondolatot, a növendékeknek a sor, hogy saját érdekükben és a nemzet érdekében valóra váltsák.

És válaszolt előtünk az egész nagyvárú alhatalmat, az ügy iránti mélyszéles lelkesedéssel, saját személyét illetőleg pedig a legtulakozóbb eszerénységgel. Pedig ő a kezdeményező ezen a téren az egész országban. De hogy mit tett a tanfolyamért Siket Traján, hogy milyen örömmel fogadták előterjesztését Budapestre, mint fentebb megírtuk: azt másoktól kellett megtudnunk.

Guta Elemér dr., aki alapos tudás s eszében az ügyekben jártas tisztviselő és az előzékeny, széles ismeretekkel rendelkező Nagy Sándor ismertették előtünk a tanfolyam jelentőségét részleteiben is.

— Kéddig távirót és távbeszélőt tanfolyamon elméletileg és gyakorlatilag a postai tanfolyamoktól tanulták a növendékek, most mindhárom szolgálati ágban szemléltető és gyakorlati oktatást nyernek. Mindannyian növendékeknek a szemé előtt történnik minden, megtanulhatják jól. Most tanítják először a postát.

A megnyitás.

A nagyvárú posta és táviró igazgatóságnál szervezett posta-táviró-telefon postamesteri és kiadói tanfolyam megnyitása május elsején kezdődött. A jelentőséket Mórócz Ernő dr. megyei főorvos vizsgálta meg, s 48 at talált alkalmasnak az 50 jelentkező közül a posta és távirószolgálatra. Nyolc vármegyétől valók a növendékek, Arad, Békés, Bihar, Csanád, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy megye.

Siket Traján főigazgató nyitotta meg a tanfolyamot a tanári kar jelenlétében. Elmondotta tömör, vonzó beszédben, hogy milyen feladat vár a nőkre a háború alatt és után. A nőnevelés eddig hiányos volt, nyilvános hivatalra eddig alig ment urilány, pedig a külföldön az uriladók leányai szívesen mennek hivatalba, ezt nálunk nem igen tették. De végül beállították, hogy ez tisztességes keresetforrás, beosztással megkereshetik a nők a kenyerüket a postánál is, bár dolgozni kell. Orvond, hogy annyian jelentkeztek a tanfolyamra. Az előadók, a tanárok önszántukból, önzetlenül vállalkoztak a tanításra, jóllehet, tal vannak terhelve. Hálából tanuljanak a növendékek, produktívan eredményt, ismereteket bővítsék s vigyék ki az eleibe a magyar posta beosztását.

A mélyhatású, közvetlen beszéd után megkezdődött az előadás.

Nem lehet elég dicsérattal megemlékezni a tanári karról, melynek minden egyes tagja nagy elfoglaltságra dacára teljesen önzetlenül

vállalkozott nehéz munkájára. Mindenik elsőrangú szakember, kiváló előadó, akiknek vezetése alatt a növendékek igazi örömmel tanulnak.

A műszerek.

Harmíncsat gép van a 8 as szánu teremben, a közepén egy nagy asztal körül ülnek a növendékek. A műszerek között ott van a legújabb távirókészülék, amelynek tüvel beszurtt jelei annyira rontották a szemet, hogy végül megfestették ezeket a jeleket kékre. A modern Huyghens-gép, amely nyomtatott betűket ír le, de ha zavar van a vonalon, rögtön ideges lesz és zavarba jön, nem olvasható jeleket ad, ilyenkor jó az ókészség. Annyán egy Siemens táviró, amelyet Hollós József tökéletesített, új szabványos telefon, falusi távbessző kapcsoló, ellátórés és sok más érdekesség, a lakus előtt is értékes technikai készületek.

A fizikai és földrajzi tanszereket a promontori rend három jeles tanára kölcsönözte és szerelte fel: Kortész Miksa, Szopak Lőránd dr és Bertram Brunó. Van egy Marconi készületek is, a promontori rend jóvoltából.

Magas a tanfolyam egészséges, tágas, levegős helyiségben van, a sok gép, műszer kőánál.

Eppen Nagy Sándor előadása alatt volt alkalmunk betekintést szerezni a negyszerű, komoly és alapos munkába, mely itt folyik. Nagy Sándor lekötözött előszóval kezdte a munkatársainkat, magyarázta a tanfolyam célját, módszerét és mutatta a gyakorlatban beállított műszereket, gépeket, eszközöket. A tanfolyam hallgatóinak arcáról leolvasható a szorgalom, a komoly munka elhatározása. Az előadókat áthatja az uttoró munka lelkesítő tudata — minden feltétellel megvan ahhoz, hogy ez a tanfolyam fényes sikerrel végsődjék, egyforma dicsőségére azoknak is, a kik kiterveztek, azoknak is, a kik a terveket az életben valóra váltották.

Szent László király ünnepe.

Vasárnap, a hó 6 án ünnepli Nagyvárad városa és a váradai egyházmegye szent alapítójának névnapját. Az ünnepen délelőtt 9 órakor a székesegyházban gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. ünnepélyes szentmisét mond a dr Vucskics Gyula prépost-kanonok prédikál. A hívek körmenetben vonulnak fel a székesegyházhoz. A körmenet a Szent László-templomból indul egynegyed 9 kor, az olasz plébánia templomból fél 9 kor. A székesegyházban a mise után a szent király fejerekllyével körmenet lesz a utána az eréklye 8 napon át lesz az oltárra téve a hívek tisztelgetésére.

Az ünnep délutánján 5 órakor a Kath. Kőr ünnepélyt rendez a Szent László teremben a nagyvárad Katona Otthon javára. Az ünnepély műsora a következő:

1. Ünnepi magyar nyitány Kéler Bslától. Előadja Scharf Károly karnagy vezetésével a m. kir. honvédszenekar.
2. Szent László Erdély védőszentje. Előadás tartja dr Karácsonyi János.
3. a) Erzsébet áriája a Hunyady László c. operából Erkel Ferentől b) Tavasz ébredése Lincovallató. A honvédszenekar kísérete mellett éneklő Kőr Ily urleány.
4. Szent László legenda Arany János tól. Szavalja Bihari Ákos a Szilgigeti színház művésze.

5. a) Chopin: Nocturne Fis dur b) Brahms: Capriccio fis moll és h. moll). Zongorén előadja: Fischer Ervinné áll. kep. okt. zenetudárnő.

6. Kínizsi felvonulási induló. Fucsktól. Előadja a m. kir. honvédszenekar.

Balépési díj nincs. Adományokat a nagyvárad Katona Otthon javára köszönettel fogadják és hirtapilag nyugtáznak. A fenntartott helyek a Kath. Kőr háznagyánál válthatók meg.

A 2 és fél millió kölcsön.

Emelik a vízdíjakat.

Emeltették, hogy Nagyvárad város 2 és fél millió folyószámla kölcsönét annuitásos kölcsönre óhajtja változtatni. Rimler Károly polgármester személyes közbenjárására a Pesti Első Hazai Takarékpénztár két féle módoszat szerint hajlandó folyószámla kölcsön kifizetésére szolgáló összeget vagy 50 éves annuitásra adni, vagy pedig két évi időtartamra mint előnyösebb folyószámlás átváltoztatni.

E tárgyban tegnap délután ülést tartott a pénzügyi szakbizottság, Rimler Károly polgármester elnöklése alatt, amelyen dr Molnár Imre, Németh István, Rolsman Mór, dr Thury László, Diamandy József, Fényes Samu, dr Popper Ákos, Damatrovits Elek, Juricskay Barna, Szűcs Géza, Schvaycz Izidor, Hegedüs Nándor, Löwenstein Zsigmond voltak jelen.

A polgármester ismertette a kérdést. A 2 és fél millió kölcsönre a Pesti Első Hazai Takarékpénztár 50 éves törlesztésre, a Strauser és társa bankcég pedig 65 éves törlesztésre, ezek kivül pedig a Pesti Hazai Takarékpénztár két évre szóló folyókölcshöz tettek ajánlatot. A törlesztéses kölcsönnél a Pesti Hazai Takarékpénztár ajánlata előnyösebb.

A városi tanács azonban tekintettel a jelenlegi viszonyokra, és a háboru utáni esetleges bizonytalan helyzetre, előnyösebbnek véli a két évre szóló függőkölcsön elfogadását, amely évenként 38000 koronával előnyösebb, mint a mostani folyószámlakölcsön. Ő is ennek az elfogadását ajánlja.

Juricskay Barna az 50 éves kölcsön felvételét tartja szükségesnek, mert a háboru után a bankoktól elviszik a pénzt s így magasabb lesz a kamat. A M. Ált. Hitelbank nagyvárad irodájának főnöke közölte vele, hogy sikerül Nagyvárad részére a szükséges kölcsönt nyújtani, 93 as árfolyammal és 535 százalékos annuitással. Ez sokkal előnyösebb, miért is javasolja, hogy a hosszú lejáratu kölcsön mellett foglaljon a bizottság állást s a polgármester tárgyaljon tovább e tekintetben.

Rimler Károly szükségesnek tartja, hogy Juricskay előadását retifikálja. Ő csak 93 as árfolyam és 525 annuitárról tud, de ez is csak szóbeszéd volt s erre ajánlat nincs. Köeli még, hogy a M. Ált. Hitelbanknak kötvény kibocsátási joga nincs, csak egy horvát banknak ajánlatát közvetíti. Ezért erről es idő szerint térjenek napirendre.

Dr Popper Ákos a 2 éves folyószámla kölcsönt ajánlja most, mert kamattól mentes szabadítja meg a várost. A Juricskay által felhozottakat megfontolandónak tartja, mert

busásan pótolná a most elérhető előnyöket.

Dr Molnár Imre szintén az amortizációs kölcsön mellett van. 38 ezer korona nyereség elenyészen esekély azal szemben, ami veszteség előállhat a pénz megdrágulása esetén ez pedig komolyan fenyeget.

Rimler Károly szerint az amortizációs kölcsön óriási mértékben megnövesztí a város adósságát. Ha jobb viszonyok jönnek, ráérünk az amortizációra. Ugy látja a felszólalásokból, hogy a kérdés még nem érett meg a döntésre, s a tárgyalás folytatása szükséges.

Hegedüs Nándor rámutat, hogy épen most Győr városának a Magy. Kereskedelmi bank, a Pesti Első Hazai Takarékpénztár és Magyar Jelzálogbank tett ajánlatot 6 millió korona kölcsönre, 50, 60 és 65 évi annuitásra, 95 és árfolyammal. Hiszi, hogy a Pesti Hazaitól sikerül előnyös feltételeket kapni.

Diamandy József a 2 éves függőkölcsön felvételét ajánlja, mert a tárgyalások elhúzódtásával is nagy veszteség éri a várost.

Rimler Károly ismét felszólalt. Tény, hogy az említett három fővárosi nagy pénzintézetnek van kötvény kibocsátási joga, de ezek karteiben vannak és egymás nélkül nem tehetnek semmit. Csodálkozik, hogy Juricskay az ülés előtt nem szólott a 96-os árfolyamról, mert ha azt egy fél órával előbb tudja, másként intézkedik.

Dr Popper Ákos abszurdumnak tartja, hogy jelenleg oly magas kamatot fizet a város a régi bankjának. Legalább ennek leszállítása iránt tegyenek lépéseket.

Többek hozzászólása után a bizottság nem foglalt állást a kölcsönre vonatkozólag, hanem a további tárgyalások szükségét mondotta ki.

A vízdíjak 33 százalékos emelése.

Ezután a vízvezetési alap költségvetését vették tárgyalás alá.

Juricskay Barna ismertette a költségvetést. A kiadások 37,400 koronával emelkedtek, részint az anyagok, részint a villamosáram megdrágulása folytán. Ezen csak a vízdíj emelésével lehet segíteni és pedig úgy, hogy a vízdíjat 3 százalékról 4 százalékra, illetve 4 százalékról 5 százalékra emelésével és ehhez képest a szabályrendeletet módosítják. E címen már ez év második felében 34000 k több bevétel lesz.

Rimler Károly szerint ebbe bele kell nyugodni.

Dr Thury László szerint ha a százalék szerinti vízdíjat emelik, épen úgy emelhetik a fürdőszoba és a többi vízdíjakat is.

Hegedüs Nándor különösképpen találja, hogy a kereskedők vízdíjat emelik, holott ezek nem hasznosítják a vizet, mint a kávéházok, vendéglők stb. Ez okból az összes vízdíjakat revisió alá kellene vonni.

A bizottság azt véleményezte, hogy a vízdíjakat 3 százalékról 4 százalékra, illetve 4 százalékról 5 százalékra, a többi összes vízdíjakat pedig 33 százalékkal emeljék, egyben elfogadják Hegedüs Nándor javaslatát a vízdíjak revisió alá vételét illetőleg.

* Készség, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer Farkas-féle hurut szoletk. Ára 1:20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Fischer Ervin zeneiskolájának hangversenye.

Minden évben ünnepesen a nyilvánosság elé lép Fischer Ervin nagyváradai zeneiskolája, hogy iskolai évi eredményeiről a közönség előtt tanúságot tegyen s egyben a jótehetséget is szolgálja. A kitűnő hírű iskola e hangversenye az idén szombaton, május 5-én, délután 5 órakor a Vigadó pompás nagytermében fog lezajlani, még pedig előreláthatólag a legfontosabb hallgatóság előtt. A nagy gonddal egybeállított műsor a következő:

1. Haydn: változatok F-moll előadja: Feisz R. Magda. Bach: zongoraverseny F-dur előadja: Waldmann Ersei. 2. Händel győzelmi induló, Brahms reggeli üdvözlés, három szólamú női kar, előadja: az iskola énekkara. 3. Beethoven szonáta op. 78 F-dur I. tétel, előadja: Szokoly Erzsike. 4. Mozart: versenymű D-dur I. tétel, előadja: Havas Rózsi, második zongorán kíséri: társára Fischer Ervin. 5. Sauer E. Galopp de Concert, előadja: Gross Ilus.

5. perc szünet. 6. Hummel rido brillante előadja: Schönfeld Ily, második zongorán kíséri tanára: Fischer Ervin. 7. Händel Sara banda, Brahms magyar tánc, előadja: Vojtkó Péter hegedűművész. 8. Beethoven ária, Duzsai málida, Volkmann családgyónyel, éneklő: Tóth Boriska, az iskola tanárnője. 9. Brahms: Intermezzo capriccioso, Schubert Sorites de Vienna, előadja: Voiteanu Anita zongoraművész, az iskola tanárnője. 10. Sas Ede költeményei: szavalja Kaszits Eszter, a Szigligeti színház művésznője. 11. Beethoven hegedű zongora szonáta F-dur (Frühlings), előadja Vojtkó Péter és Fischer Ervin.

A teljes jövedelmet a Hadsegélyező Bizottság útján a nagyváradai hadbarátságok hozzártartozói és az elesettek árvái javára fordítják.

Jegyek a hangversenyre a Hegedűs Hirtelaprodában és Berger Milka könyvkereskedésében (Rákóczi ut) kaphatók.

Biharmegye a múlt hóban.

Gondoskodás a hadiárvákról. Megszűnt a hólyagos himió-járvány.

Biharmegye közigazgatási bizottsága dr. Miskolczy Ferenc főispán elnökelete alatt tegnap tartotta rendes havi ülését. Jelen voltak: Fráter Barnabás, Keszthelyi Zoltán, Fásy Lajos, Gara Sándor, Pailly Lajos, Száhlender Károly, Nyisztor Alajos, Németh István, dr. Móricz Ernő, Nemes Kálmán, Vassady Lajos, dr. Thury Endre, Varró Domokos, Kies István, Erőss István, Szunyogh Sándor és Lendvay István.

Verner Kálmán árvaszéki elnök bejelenté, hogy a körösfeketetől gyümölcsészeti tanfolyamot meglátogatta s minthogy itt már 22 hadiárva volt elhelyezve, intézkedés történt, hogy a gyámhatóság bejegyzése nélkül több kisgyermek felvehető legyen. A Magyar Telepítő és Parceláló Bank kijelentette, hogy még az év folyamán egy 50 gyermek befogadására alkalmas internátust építtet fel.

Móricz Ernő főorvos azt az örvendést jelenté, hogy, hála a szigorúan keresztelvtelt kényszervédőoltásoknak és intézkedéseknek, a hólyagos himiójárvány egészen teljesen megszűnt s ma már csak 7 hólyagos himióbeteg van az egész vármegyében. Minden intézkedés megtörtént, hogy a járvány újból ki ne törjön. A temesvári katonai parancsnokság a kózságek zárlatát hatnak kivételével — megszüntette.

Németh István kir. tanácsos, pészfigy-

igazgató az adózásról tett részletes és szám-szerű jelentést.

Varró Domokos jelentette, hogy a közutak aránylag kedvező állapotban vannak. A törvényhatósági utak közül a folytonos nedvesség tönkretette a komádi indóházi ut egyik szakaszát. Hasonlóan gyenge állapotban van a kót—csökmői ut és a biharpüspök—margittai ut több szakasza is. Ezek az utak a béke beálltával sürgősen helyreállítandók lesznek.

Miskolczy Ferenc főispán indítványára elhatározta a bizottság, hogy Kemény Manó kavicstermelőt a kavics eredményesebb ki-termelésére az aleispán útján erőlyesen felhívja.

Sarkad község vámszedési jogának 12 évre való meghosszabbítását a bizottság javasolja.

Vassady Lajos tanfelügyelő referálásában tárgyalták ezután Peres Kálmán tamashidai állami iskola tanító-felügyelői ügyét. Ellene az iskolai gondnokság írt különböző okokból felszólítást. A bizottság nem látott semmi vésztést tanfolyamot és így a felügyelő megindítását mellőzte.

Az ülés 11 óra felé véget ért.

Patkányok a holttesten.

Riadalom a Széles-utcán. Egy öreg kisasszony tetemét megcsonkították a patkányok.

Tegnap délelőtt erősen berregni kezdett a telefonház telefontárcsájának csengettyűje. A Széles-utca 17. szám alól Reindl István nyug. püspökségi pénztáros értesítette a különítményt, hogy a ház tulajdonosnője két nap óta sárt ajtóknak mögött tartózkodik és semmi életjelet nem ad magáról.

A telefonátvitel nyomán Turbucz Albert soros rendőr azonnal kisetelt a Széles-utca-ra ahol az említett háznál már nagy okádalom várta érkezését.

Turbucz rendőr bezörgött a 17. számú ház tulajdonosnőjének, Banyó Annának titokzatosan zárt ajtaján. Minthogy belülről a legcsekélyebb nesz sem hallatszott, az ablakokat is sorra megkopogtatta. Semmi válasz. Turbucz Albert elővette zsebéből álkulcsát és neki erőszakkal az ajtó zárjának, megforgatta kétszer háromszor, mire az ajtó fel-pattant.

A rendőr a hásbéliek társaságában belépett a felnyitott szobába. A háztulajdonosnő mozdulatlanul feküdt az ágyban. A takaró egészen az orráig fel volt huzva az arcára, csak félfeje látszott ki a paplan alól. A rendőr odalépett az ágyhoz és a takarót félrehúzta.

A körülállók ijedten ugrottak felre. Az ágyról ugyanis egy állat mezeült villámgyors ugrással. Patkány volt, amely a mozdulatlanul fekvő nő testén lakmározott.

Izonyos látvány volt. Bangó Róza mindkét szemét kiérették a patkányok, a két kezefeje cafatokban lógott le s más részein is hatalmas lyukakat rágta a förtelmes állatok.

Turbucz rendőr betelefonált Ehrlich Imre ügyeltes rendőrtisztviselőhöz, aki dr. Ertler Mór tisztiorvos és Kaszly László rendőrszakaszvezető társaságában kivonult a helyszínre. Dr. Ertler Mór megállapította, hogy Bangó Rózát szivezhűdés ölte meg. Külső erőszak nyomai a holttesten nem látszóttak, a holttesten levő fogyatkozások a halál után

keletkeztek a patkányok garázdálkodása folytán.

Ehrlich fogalmazó kihallgatta a hásbélieket, akik eládták, hogy az elhunyt házi-asszony magabazárkóztott öreg kisasszony volt. Hozzártartozói senki sem ismeri.

Reindl István és Pócsi Laciak lakói előadták, hogy utoljára vasárnap beszéltek a háziasszonnyal, aki az ágyában feküdt. Az ablakon keresztül kérdezték tőle, hogy be-költözhettek-e az új lakó. Az öreg kisasszony helybenhagyólag intett.

— Csak költöztek, én nagyon gyöngy-vegyok, nem tudok intézkedni.

Ehrlich fogalmazó bejelentette az esetet az ügyészségnek, amely megadta a temetés engedélyt, minthogy büncselekmény nem forog fenn.

HIREK

* **A királyné születésnapja** E hó 9-én, szerdán lesz Zita királyné születésnapja. Az évforduló napját az egész ország mélión fogja megünnepelni. Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tünnepi nagy misét mond e napon a székes-egyházban, melyre meghívta a hatóságok fejeit is. E napon az ország összes iskoláiban születésnap az előadások, a megyéspüspök ünnepi szünidőt rendelt e napra egyházmegyéje összes iskoláiban.

* **Kongregációi élet.** Az Urak Mária kongregációja ma, csütörtökön este fél 7 kor tartja ajtóosságát a síkott helyen. Előadó: Kőrössi Endre (az Oltáriszentség logikája.)

* **Lábán Lajos dr. itthon.** Dr. Lábán Lajos kir. ítélőtáblai elnök hivatalvizsgálat céljából történt több heti távollét után haza-érkezett.

* **Kitüntetett hadapródjelölt.** A hivatalos lap közli, hogy Fröhlich Pál 4. honvédegyalegységredbeli hadapródjelöltet a 2. osztályu ezüst vitésségi éremmel tün-tették ki.

* **Athelyezés a honvédeghez.** A hivatalos lap közli, hogy Szunyogh Andor 7. husáresredbeli tart. főhadnagyot a honvédeg tartalékába helyezték át.

* **A Hadigondozó Bizottság ülése.** A nagyváradai hadirokkantakat és családjait, továbbá a hadiárvákat és hadiözvegyeket gondozó tiszte alkalmas személyek kiválasztására és összeállítására dr. Cziffra Kálmán főispán által kivézett bizottság tegnap délután a városbázán ülést tartott dr. Csere-nyes Béla tb. tanácsnok elnökelete alatt, amelyen Halász Gyula, Petry Gyula, Lebovits Rudolf és Soós István jegyző vettek részt. A bizottság a névjegyzéket elkészítette és a kész névjegyzéket a főispán elé terjeszté. A főispán az árvaszéki elnök meghallgatásával a beterjesztett jegyzéket a szükségeshez képest ki-gészíté és a hadigondozók névjegyzékét megállapítá.

* **A Szigligeti-Társaság taggyű-tése.** A Szigligeti Társaság nagyvárad és Biharmegye művelt közönsé- ségéhez fordult azszal a kérésrel: lépjenek be a Társaság pártoló tagjai sorába, hogy az egyesület nagy és friss lendülettel megke- zdi kulturmunkáját annál hathatósabban szolgálhassa. A Társaság elnöksége most felkéri mindazokat, akik taggyűjtő iveket voltak szivesek átvenni, sziveskedjenek azszal Pásztor Ferenc, a Társaság gazdasági szakosztálya elnökének (Ujvárosi Takaré- képzár) címére eljuttatni.

*** Biharmegye rendkívüli közgyűlése.** Biharmegye törvényhatósági bizottsága a folyó hó vége felé, a nap még nincsen meghatározva, rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgya lesz a *Ludovikánál* megüresedő *Buttler* és *Andaházy* alapítványos hely betöltése.

*** Beteltek a temetők Nagyszalonján.** Két köztemető, amely még egy-két évtizedig elég leté volt, ha a háboruban a halál oly bőségesen nem eset, egészen betelt. Nagyszalonján. A község képviselőtestülete ezért új területet hasított ki a köztemető oldalára az Aradi-ut egyik oldalán, az új köztemető használatára pedig szabályrendeletet alkotott. Jövendőre véget a szabályrendelet tegnap érkezett meg Biharmegye elispénjához.

*** A Protestáns Jótékony Egyesület értekezlete.** A Nagyváradi Protestáns Jótékony Egyesület felállítandó arháza ügyében csütörtök délután 5 órakor a református tanfolyamok részét díszteremben szűk körű értekezletet tart. Ugyanakkor kerültek beható tárgyalás alá a pénteki naggyűlésen megállapítandó május hóra kitűzött ünnepségeknek programja ismétel. A meghívott a péntek délután 5 órakor tartandó naggyűlésre részvételükkel, de azoknak részvételükre későbbre tekintettel, ezután is kérjük a helybeli közösségeket, a saját, az igen üzleti tagokat és érdeklődőket a nemes ügy támogatására és a gyűlésen való személyes megjelenésére. A tervbe vett ucsi és templomi gyűlések, fórumok, sorolása stb. pontos idejét és rendjét a naggyűlés eláspítja meg véglegesen és azután közli a nyilvánosság az *Elnökség*

*** Gorlice.** Tegnap a katonaság megünnepli a gorlicsi diadal második évfordulóját. A városban díszlények hangzottak el, a katonaságnak indulókat játszott, majd délben bankett volt.

*** Megszigorítják a nem magyar felekezeti tanintézetek ellenőrzését.** Budapestről telefonálják, hogy a hivatalosan bejelentett kormányformokon kívül a büntetőtörvénykönyvnek az igazgatásra vonatkozó szabályait is revizió alá fogják venni és a háborúban szerzett tapasztalatok figyelembevételével a büntetőtörvénykönyv fogják szigorítani. Ezenkívül a nem magyar felekezeti tanítók és lelkészek képzésének ellenőrzési jogot is jobban fogják érvényesíteni és törvényhozási intézkedésekkel fogják szabályozni.

*** Nyugtázás.** A katonák pénzére 1 vég siffant kaptunk. Bőséges név alatt. Halálunk köszönjük erre nagylelkű adományt. *Vörös Kereszt Jobbkéz osztály vezető sége.*

*** A Népszövetségi Hitelszövetkezet** értesíti a t. ügyfeleit, hogy az V. k. hadikölcsönkövetélyeket a pénzügyi elismervények ellenében a befizetési napokon kiadja.

*** Felvétel a nagyváradi kir. kath. tanítóképző intézetbe az 1917-18. évre.** A tanítóképző intézet I. évfolyamába olyan építetű és szervezett ifjakat veszünk fel, kik életkor 14. évét már betöltötték, de 18. évét még nem idősebbek a közép vagy polgári iskola 4. osztályát sikeresen elvégezték, továbbá jó zenei halálással bírnak. A folyó évet követő szeptemberi, októberi, orvosi, ujjraolási és kedvezmény kéreése esetén községi bizonyítvánnyal felekezreleten az egyházmegyei írástudósághoz címelve f. évi május 31-ig az intézet igazgatóságához (Csergeri u. 2.) nyújtsák be. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az igazgatóság.

*** Az anya- és csecsemővédő női tanfolyam vizsgálata.** A belügyminisztérium rendelkezéssel szervezett és a folyó évi január hó 18. án megnyitott nagyváradi első anya- és csecsemővédő női tanfolyam dr. Ruffy Pál miniszteri tanácsos elnöklésével, dr. Konrád János bábaképződel igazgatójának, dr. Nádas Samu anya- és csecsemővédő női tanfolyam igazgató helyettes és Szombathelyi Sándor állami gyermekmenhelyi gondnok, előzőleg közreműködésével folyó hó 2-án délelőtt 10 órakor tartotta nyilvános vizsgáját. A tanfolyamra beiratkozott 25 hallgató közül 20 vizsgálóra jelentkezett, akik eredményes lettek is. A vizsgát tartó hallgatók közül 8 jeles képesítést nyert. — Jelen voltak: Palfay Lajosné, a Vörös Kereszt elnöke, Eleméry Ferencné, a Kath. Nővédő Egyesület elnöke, a feminista egyesület részéről dr. Aronson Péterné, dr. Edelmann Menyhért; ott voltak továbbá: Reidner Gyuláné, Szombathelyi Sándorné, dr. Poór Ernőné, Ravaszdró dr. Braun Erzsébet, dr. Kovács Bertalan szeszdorvos, dr. Friedl Alfréd főhadnagy. A hallgatóság figyelmét a vizsga tárgya annyira lefoglalta, hogy egész a vizsga befejezéséig, délután 2 óráig jelen voltak.

† Julia nővér Várad Velencén a „Május Királynője” május elején menyegzői oronszékbeli és gyöngyvárból fent kostonvusi ékecsitette Julia nővér, a váradvelencei zárda egyik fiatal tagját. A szeretőt egy gyöngyvárosi, de erős lelkű munkás férfi phozta. Már husz éves korában az Immaculata zárdában tanított, majd pár év múlva a Szent Rókus kórházban működött mint ápolónő. Innen került Váradvelencére. Vele ce, a naprakész Nagyváradi, máfél év óta vasár- és ünnepnapokon, mikor a sok testi szenvedés után ottalmat keresett az Ur Jézus Szent Szívénél, mindig új és újabb díszeséget vette észre. Ismét, a logyan az elhírt Julia nővér szerető leleményesége és hirtelenlétébe dicsőíteni tudta. 8 tizenkét éves korában, április 30. án éjjel 12 óra után a Merry Károlyra szövegeltetésre avatta. Ma, szűk körűben délelőtt fél kilenckor a váradvelencei templomban tartandó nyugalom után helyezik végső nyugalomra. A temetést elvégezték dr. Vucskics Gyula próbatábornok, személynapi prodiaktor és igazgató fogja végezni.

*** Hangverseny.** Ma délután 5 órakor tartja meg a Vasműve József zeneiskolája a vasárnapról elmaradó klasszikus hangversenyt a Pro Transylvania akció és a nagyváradi Vörös Kereszt javára. A hangversenyen, melyet a megyeház dísztermében tartanak meg, új jeles váradi tehetségek mutatkoznak be; kezdete d. u. 5 órakor.

*** Halálozások.** Felfedő és szentgyörgyölgyi Cserenyés János Csánadvármegye volt főispánja április hó 29-én reggel 6 órakor 63 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A boldogultak hült testét május 1-én Miskén tartott örök nyugalomra az ottani családi sírboltba. Nevezett évtizedekig volt Miskén rendőrkapitány, később szánt főispán lett. Néhai Cserenyés Albert volt nagyváradi ügyvédnek testse volt. Kiterjedt rokonságán kívül dr. Cserenyés Béla th. tanácsnok nagybátyját gyászolja az elhunytban.

Hickel Gusztáv os és kir. tüzérszázados a 24. tüzérezredben, a III. oszt. vaszkoronrend levégyja, a II. oszt. német vaszkoronrend levégyja, a III. oszt. katonai érdemkereszt, mindkét Signum Laudis tulajdonosa, e hó 1-én, a halotti szentégek ajtatás felvétele

után, 30 éves korában meghalt. Temetése ma délután fél 2 órakor lesz a nagyváradi csapatkórháztól. A hős halotti holttestét testvérei haza szállítják Botenwaldba s ott helyezik végső nyugalomra.

*** Bura Károly itthen.** Bura Károly, a jeles cigányprimás nemcsak a hazakerül. Mint ismeretes, őt is besorozták, a különböző hartereket megjárt a vezérjával lelket öntött a harc előtt állókba, ami van olyan érdem, mint egy jó harci költemény vagy egy lelkesítő beszéd. Közben egy zenedarabot szerzett, s elküldte a királynak, aki a polgármesterhez érkezett leudvarmesteri leirat szerint a Koronásai Emlékinduló című zenedarabot elfogadta s az udvari levéltárba tette. Érdemes, hogy ő Felsége stíjs, Ottó királyi bejegyeztetett elfogadott annak idején Bura Károlytól egy zenedarabot s megköszönte sajátkezőleg írt levéllel. Bura Károly s harctérén örmester lett s a 37 es tiszskartól arany tárcát kapott emlékkül. Egyszer Ferenc Ferdinánd volt trónörökösnek járszott s arany marasztalgombot kapott ajándékul. Bura Károly súlyosan megbetegedett s most hosszabb szabadságra jön haza Aradról a kórházból.

*** Gyűlés a Vigadóban.** Május elején a Vigadóba gyűlt össze a közgyűlés pihenést tartó munkéségnak az a része, amely Katz Lipót dr. elvártaak március szónoklatát többrebeszélte az éltető napról, s az Isten szabad természetéről. *Forrás* Adolf dr., Nagy Mihály dr., Olasz Béla dr. és egy nem doktor: *Horváth* Gusztáv beszéltek a „nép” nek, s Katz Lipót dicsőítette a szekularizációt és demokráciát. Egyéb baj nem történt, a beszédnek a demokráciának nem sokat ártottak.

*** Adomány.** *Karácsonyi* Teréz a Kath. Nővédő Egyesület javára 10 koronát adományozott.

*** Temetés.** Ifj. *Henn* Jánosné 31 éves korában f. évi április 30. án elhunyt, temetése tegnap délután nagy részét meglett ma ut végbe Ferenc utca 10. sz. házból.

*** Idősebb házaspárhoz** a háziaszony segítségére főz'sben és egyéb házi teendőkhöz jártas intelligens magános nő kerestetik, cím a kiadóban.

*** Ki volna hajlandó** III-ik gimnázista fiát délutánonként saját lakásán tanítani, szíves ajánlatot kérek zárt borítékban a Turul cig. gyár főüzletébe beadni. Sz. M. névvel.

*** Gyönyörű rózsák** erre a nő legcsébb díszje. Az első váno a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B. Simanóczy-palota.

*** „Korona szappan-per.”** Nem kell szappan, sem sződa, sem mosópor. Hőfőhárre mos, s ruháknak nem árt, mindenesemegon a törvényeségi egyéni tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kor. rubára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyváradi. Telefon 18—02.

*** A Lieszka víz** segít a tavaszi szeplő ellen. Bővebbet a hirdetésben.

*** Értesítés.** A Bihar Nyomda r. t. felszámolásban levő céget illető befizetések f. évi május hó 1-től kezdve a Biharmegyei Takarékpénztár pénztáránál eszközölendők.

SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: A gólem.

Péntek: A kék répa.

Szombat délután: János vitéz.

Szombateste: Mágus Miska.

Vasárnap délután: Királydom meghalok érte.

Vasárnap este: Csárdáskirálynő.

URANIA mozgó- színház	Csütörtök Szenvedések utja dráma 3 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.
-----------------------------	--

APOLLO mozgó- színház	Csütörtök A kivándorló dráma 3 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.
-----------------------------	--

VIGADÓ mozgó- színház	Csütörtök Tövises utakon dráma 4 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.
-----------------------------	---

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Boros pohár csiszolt üvegből	—20
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1:50
Boros palack csiszolt üvegből	1:50
Téscsésze fehér finom porcellán	1—
Téscsésze színes finom porcellán	1:80
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	2:50
Kávéskészlet emlék felirással	—70
Fahó tartó majolika fedéllel	2:50
Majolika vizeskancsó színezéssel	3—
Téskészlet aranyozással	10—
Kávéskészlet aranyozással	10—
Feketéskészlet aranyozással	10—
Mosdókészlet felszerelve	12—
Ébélőkészlet aranyozással	40—
Vizeskészlet színes aranyozással	4—
Boroskészlet színes aranyozással	4—
Söröskészlet színes aranyozással	4—
Téazta készlet finom majolika	5—
Befőtteskészlet 6 személyre	4—

Konyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánárak.

Képervezés művészies
kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.Főzserkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Feloldó szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

* Eladó gépek és eszközök. A Biharmegyei Takarékpénztár facesikái gazdaságában eladó: 3 garnitúra, használt 8 ló erős cséplőgép szíjfelszerelés nélkül. — 3 db. répa kiemelő eke. — 6 darab cement lövetető jásszó (1—1 lóra). — Különféle óska eszközök. — Érdeklődők forduljanak a gazdaság intézőségéhez Pta Fancsika, u. p. Biharagra.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után el-
tűntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 ko-
rona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszerárban

Zöldfa-utca.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb

részén

emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc u. 15. Telefon 416.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
gyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrénfi
palota. Telefon 10—13. szám.Mégrendelések pontosan kimérve,
kiváratra házhoz szállítatnak.

A Korzó kávéházban

Körös-utca I. sz.

minden este Dankó Pali kitünő
zenekara hangversenyt tart!Kitünő kávéházi
italok és hidek ételek
5 tekeasztal. Szolid kiszolgálásSzives pártfogást kér
Özv. Dancs Istvánné
kávés.AZ UJVÁROSI
TAKARÉKPÉNZTÁR
részvénytársaság

ingatlanforgalmi osztálya.

Eladó Nagyvárad-Olaszi, Ujváros és Várnya
városrészen több ingatlan, mint azt már az
előző számokban hirdettük.

Ujabb bejelentés és megbízásaink szerint

Eladó: Modera felszerelésű 1600 kat.
hold területű birtok, kastélyal, 6 si parkkal,
Dunántúli vármegye székhelyéhez közel,
vasútállomás mellett, 2.000.000 koronáért.
— Budapesttől 2 órányra Dunántul, vasut-
állomás mellett 2310 hold ugynevezett kul-
lamos föld, melyből 1300 hold szántó, 340
hold irtás alatt levő bükkfa erdő, 617
hold feltétlen erdőtalaj és 53 hold véderdő.
A birtok és erdőségben iparvasut van. A
bevetett idej termés, élő és holt leltár és
lábon álló fa, a vevő tulajdonába megy át.

Bérbeadó: elhalálozás folytán az
örökösök részéről 75000 korona évi bérrel,
1800 kat. hold területű teljesen felszerelt
birtok, vasútállomás mellett, villanyerőre is
berendezett napi másfél waggon őrlésű vici-
malommal és szeszgyárral engedéllyel. A
szeszgyár felépítését az uradalom amortizálja.
Élő és holt leltár megegyezés szerint át-
vehető.

Nagyváradon Olaszi városrészen:

Egy magánépület, egy 4 szobás és egy 2
szobás lakással, összes modern mellékhal-
légekkel. Hozzá tartozik nagy fenyőrésszel és
hársfákkal ellátott 2 baromfiudvar, dió és
egyéb gyümölcsfákkal bíró nagy udvar és
sérteső. A házhoz tartozó kertben 130 nemes
gyümölcsfa van, filigória és nagy borpinca.
Végül 1300—1400 tő szőlő, részben nemes
szőlővel, továbbá nemes veteményes
föld nemes fajapar és málnával betelepítve.
Ára: 82000 korona. — Egy emeletes villa-
épület két erkéllyel, két 3 szobás emeleti és
két 1 szobás földszinti lakosztállyal, a hozzá-
tartozó parkirosított kerttel. Ára: 35000 korona.
A megvételhez 15000 korona szükséges.

Ujváros városrészen:

Szacsavay utcában levő bérház több lakrész-
szel 65000 koronáért. Bruttó bérjévedelme
6160 korona, rajta levő I helyű teher 44000
korona. — Nagypiac téren modern emeletes
bérpalota 10 lakrészszel és 9 üzlethelyiséggel
350.000 koronáért igen kedvező tételű
terhek átvétele mellett. — Zöldfa utcán egy
bérpalota igen kedvező feltételek mellett. —
Eladó a fegyvársárhelyi állomástól 6 kilo-
méternyire levő 620 holdas birtok, amelyből
450 hold szántó és 170 hold legelő, új
cselédházakkal, iszán- és gazdálakással, meg-
felelő új istálló, magtár, kocsi és gépszínrel,
bekerített tananyagudvarral. Előidé 100 hold
buza- és rozstermes van bevetve, ugy ezen,
mint egyéb élő és holt leltár alapján, külön
becslés alapján ugyancsak eladó. A birtok
ára 400.000 korona, amelyből 200.000 korona
fizetendő. — A nagyvárad határában 3 hold
szőlő, nemes gyümölcsfákkal és 2 szobás
épülettel. — Biharmegyében Szalárd mellett
60 kat. hold szántó és kaszáló, épületekkel
és 25 kis hold szántóföld, a hozzátartozó
nagy koros maépülettel.

Keresünk megbízás folytán több
különféle ingatlant megvételre!Ugy ezen, mint a már hirdetett ingatlanok
eladása és vételére ügyben készséggel közlelő
felvilágosítást ad személyes vagy levélnbeni
megkeresésekre

UJVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.

ingatlan forgalmi osztálya Nagy-
várad, Szent László-tér 5. szám.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélből, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsirokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanollinnal van talzsirosítva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcot üdév, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.

(Városháza mellett.)

Női, férfi és katonai
ESŐKÖPENYEK

37 kor-tól 250 kor-ig

valamint

Női és gyermek

ESŐKALAPOK

nagy választékban

HAAS LIPÓT

Linoleum gyári raktárában Rákóczi-ut 5.
Telefon 4-63. Telefon 4-63.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramfonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadhatnak.

* 5 hold szőlő és gyümölcsös használatra, esetleg felőre kiadó. Értekezhetni: Magyar Bankban Szent László tér.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szállás

utjában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kősz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd és minőségi tűzőszalonok egyedül szállítója.

:: Telefon 11-53. ::

Üveg poharakra,

üvegekre és üveg neműekre betűk, számok, monogramok, virágok és rajzok metszését a legizlésebb kivitelben elvállalom. Cim a kiadóhivatalban.

LUCERNA-MAG

kis- és nagy mennyiségben kapható.

Kesztenbaum Adolf

Zöldfa-u. 10. Telefon 8-27.

Butorok egyéb ingóságok beraktározására száraz parkettes üzletek,

RAKTÁR HELYISÉGEK

hosszabb, vagy rövidebb időre jutányos ár mellett

KIADÓK.

Tűz és betörés ellen biztosítottak.

Nagy Sándor-utca 4. szám.